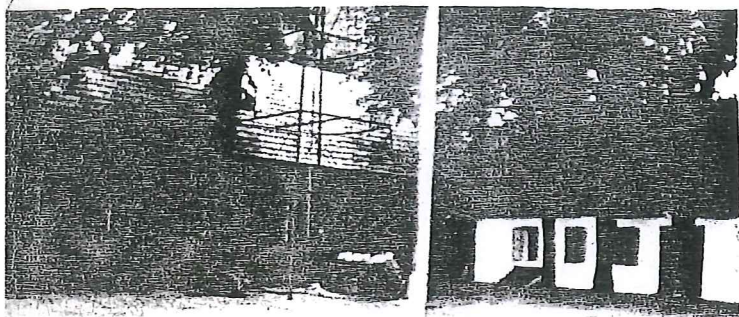
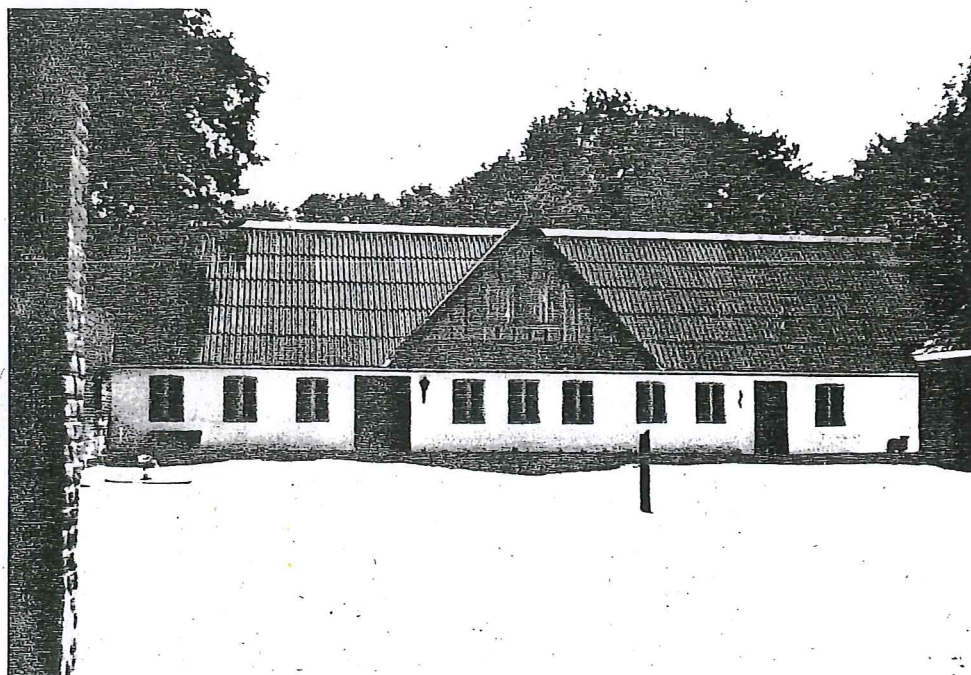

U D D R A G A F S K Ø D E R O G A N D R E O P L Y S N I N G E R

V E D R Ø R E N D E " R A V N S B O R G " - 1 8 3 8 - 1 9 6 9

21. april 1838: Gdr. og teglbrænder Niels Christian Raun, Sjørsløv, (f. 1801 i Sjørsløv, g.m. Mette Kirstine Christensdatter, f. 1804 i Bøggild) køber ca. 55 tdr. l. af gdr. Jens Rasmussen, Overkjærsholm. Købspris: 800 rigsbankdalersølv. Købet godkendt af "Kongelig Landbokammer 22. september 1838, skødet udstedt 22. marts 1839.

Uddrag af skødet: " Hvert år d. 1. maj skal indbetales 2 rigsbankdalersølv til " Liselund " for Rytterhestehold. Til sognepræsten i Thorning skal hvert år inden Bartholomæusdag afleveres 5 skp. rug, 5 skp. byg og 1 skp. havre ".
pr. hærkorn

Stuehuset bygges i 1838, de to udhuse mod øst og vest i 1849 ifølge sten med inskription og årstal, indmuret i stuehusets gavle samt i sydgavlen af udhuset mod vest. Stenene til byggeriet skal være fremstillet af ler udgravet på marken i nærheden af skellet til Ulrøgel, og brændt ved hjælp af tørv fra en mose øst for gården.

Da familien flyttede fra Sjørsløv til Kjærsholm i 1838, var der fire børn i ægteskabet, alle født i Sjørsløv: Ane Nielsdatter, 11 år, Mette Marie Nielsdatter, 8 år, Christine Nielsdatter, 6 år, Christian Nielsen Raun, 4 år. To børn født på Ravensborg: Kirstine Nielsen Raun, 1841 og Niels Christian Nielsen Raun, 1843.

N. C. R. opdyrkede og forbedrede jorden bl. a. med mergel fra de to mergelgrave øst og nord for gården, som trækdyr blev anvendt to stude.

Der blev plantet læbælter omkring gården, 11 lindetræer på selve gårdspladsen og adskillige frugttræer i haven, deriblandt et, der i over hundrede år bar en masse små, søde æbler, der blev kaldt " Rauns-æbler "

1863: Indenrigsministeriet giver tilladelse til udstykning af ca. 28 tdr. l. fra Raunsborg, beliggende sydøst for gården, og der bliver bygget en ejendom, som N. C. Rauns søn, Niels Chr. Nielsen Raun, overtager 7. juli 1864, og som han er ejer af til 21. juni 1889. (Senere ejere: Niels Andersen Papsø, 21/6 1889-30/10 1914, Munk Jakobsen 30/10 1914-28/6 1917, Laurits Chr. Sørensen fra 28/6 1917). Matr.nr.: 1f.

13. februar 1864: Mette Kirstine dør af brystbetændelse, 59 år, og bliver begravet i Thorning.

1. februar 1867: Niels Chr. Nielsen Raun gift med Johanne Jensen, Kjærsholms Mark, i Thorning kirke. Hun var født i Ungstrup i 1845 og døde i Gråe 3. marts 1886.

10. januar 1868: Niels Chr. N. Raun overtager "Ravnsborg". I skødet er omtalt en aftægtskontrakt vedr. Niels Chr. Raun og hans datter, Kirstine, der sikres ophold på gården. Kontrakten er for en femårig periode ansat til en værdi af 950 rigsdaler. Desuden en bestemmelse om, at ejeren af matr.nr. 1f fortsat har ret til mergel-

gravning, og der indgår en bestemmelse om en lejekontrakt med P. Kirkegård og dens Rasmussen angående tørvegravning. Der er en prioritetsgæld til P. Lassen på 300 rigsdaler.

24. juni 1878: Frederik Bertelsen, ejer af Thorning Mølle fra 1873 til 1878, køber "Ravnsborg" for 9,800 kr. Skødet tinglyses 12. juli. Det indeholder bl. a. følgende:

Der medfølger 3 køer, 1 vogn, 2 kakkellovne, 1 komfur, 1 kobbergruekeddel. Køberen overtager aftægtskontrakten vedr. Niels Chr. Raun, medens sælgeren forpligter sig til inden skødet udstedes at frigøre ejendommen for den på samme hvilende opholdsforpligtelse til N. Chr. Rauns datter, Kirstine. Købesummen betales således: 1,000 kr. kontant, d. 5. juli betales 5,800 kr., der er en prioritetsgæld til P. C. Højris på 1,000 kr., på restbeløbet 2,000 kr. udstedes en panteobligation til en rente på 4%. Hartkornsbetegnelsen på ejendommen er: 2 skp. 2 fjerdingkar, 2 $\frac{1}{2}$ album.

N. Chr. Raun havde sin aftægtsstue i den østlige ende af stuehuset. Han døde d. 20. dec. 1885, og er begravet i Thorning.

5. novbr. 1883: Fr. B. køber matr. nr. 3d 4g af Karl Adolf Frank, Kjærsholm, et mindre jordstykke med hus beliggende svd for gården.

Fr. B. forbedrede stadigvæk jorden og besætningen kom efterhånden op på 12 køer foruden ungkreaturer.

17. september 1905: Der oprettes en købekontrakt mellem Frederik Bertelsen som sælger og sønnen Bertel; Bertelsen som køber af "Ravnsborg". Købesummen aftales til 14,000 kr., heraf 6,000 kr. for løsøre. Betalingen skal ske således: 10,000 kr. betales til en 11. juni eller en 11. dec., hvortil de med $\frac{1}{2}$ års varsel er opsagt fra een af siderne til udbetaling. 4,000 kr. henstår uopsagt i 10 år, og der udstedes for dette beløb en panteobligation til en rente på 4%. Af hensyn til stempelafgiften ansættes ejendommen til en værdi af 21,000 kr.

9. maj 1908: B. B. køber 21 tdr. l. af gdr. A. Jessen, Overkjærsholm for 10,040 kr. der betales med 3,000 kr. d. 11. juni og 7,040 kr. d. 11. dec. Hartkornsbetegnelsen er: 4 skp. 3tdk. 2 $\frac{1}{2}$ album. Skødet udstedes d. 16. dec. 1908. Ifølge dette medfølger i handelen rettigheder og forpligtelser vedr. en lejekontrakt med Anders F. Thomsen, Gråe, om en moseparcel matr. nr. 2 e Gråe. Den går ud på, at B. B. indtræder i dette forhold således: " at han får overladt halvdelen af det uopskårne og halvdelen af det opskårne af moseparcelens areal med rettighed til vej og losseplads efter kontraktens bestemmelse. Stykket deles på foranførte måde i to såvidt mulig lige gode stykker, og der kastes lod om, hvilket stykke køberen skal have." I handelen medfølger 40 tdr. alje.

14. september 1910: Betingelserne i købekontrakten er opfyldte. Der udstedes skøde på "Ravnsborg" til Bertel Bertelsen. Det bliver tinglyst d. 30. september 1910.

Samme år bliver laden bygget, altfor stor efter Frederik Bertelsens mening: "Hvad vil du med så stor en lade, den får du jo aldrig fyldt" Det blev dog senere nødvendig med en staklade.

14. juni 1914: B. B. køber matr. nr. 1 i ,4 $\frac{1}{2}$ tdr. l. af Anders Chr. Jensen(Rydal) ,hartkorn:2fdk. $\frac{1}{2}$ album. Skødet udstedes 19. juni. "Der medfølger de påstående bygninger med alt mur- og nægelfast tilbehør, de 2 køer og 1 kvie som findes på ejendommen og som skulle passes godt og leveres i god foderstand. Endvidere skal leveres til køber 2 grisepolte af vægt hver 100 pund, over- og undervægt erstattes med 35 øre pr. pund. Der medfølger 2 tdr. sædehavre, 4 skp. byg, 2 $\frac{1}{2}$ tdr. læggekartofler, 5 høns, brandredskaberne, 1 slæde, 1 ny transportspand, alle avlsredskaber med undtagelse af 1 trillebør og en transportspand. Af hø og roer skal der afleveres så meget, som er fornødent til besætningens fodring indtil græssetid." Købesummen ,4,700 kr., betales med 1,000 kr. d. 1. april 1914, køberen overtager en gæld til husmandskreditf. på 2,500 kr. Resten 1,200 kr. betales 11. juni 1914. Ejendomsskyld 3,400 kr.

1916: Der bygges ny ko- og svinestald med plads til 24 køer og ligeså mange ungkreaturer. På grund af 1. verdenskrigs udbrud i 1914 kunne forventes stor stigning i prisen på jern, derfor blev jernbjælkerne til byggeriet indkøbt allerede i 1914.

17. dec. 1918: Matr.nr. 3 d 4g bliver solgt til Christen Thomsen, Kjørsholm.

I tyverne blev jorden atter merglet. Mergelen blev denne gang leveret fra Damholdt Mergelselskab med tipvognstog.

Også i tyverne ombygges hestestald og vognport, murene forhøjes ca. $\frac{1}{2}$ m. nyt tag pålægges.

1928-29: Der bliver indlagt elektrisk lys og senere kraft fra Gudenåcentralen i Tange.

1930: Maskinhuset bygges. Der indrettes kornmagasin til aflastning af stuehusloftet.

15. novbr. 1943: "Ravnsborg" overtages af 3. generation, Frederik Bertelsen. Ved overtagelsen udskiftes den sortbrogede besætning på grund af kalvekastning med rød. Der bliver mekaniseret, den sidste hest solgt i 1958. Stuehuset moderniseret med centralvarme og badeværelse.

1969: 4. generation, Bertel Bertelsen, overtager "Ravnsborg". Driften omlægges til korn- og svineavl, baseret på salg af smågrise. Der bliver opført tørringsanlæg, lindetræerne på gårdspladsen fældes, Stuehuset får eternittag og større kvist ud mod nord.

Indtil 1811 hørte "Ravnsborgs" jord under herregården "Neder Kjærsholm". I 1792 var der dette antal huse og gårde under herregården: "Grønbjerggård": 1 gård - Thorning: 13 gårde, 8 huse - Ungstrup: 22 gårde - Vattrup: 8 gårde - Impgård: 3 gårde - Bøggild: 6 gårde - Oddermark: 1 gård - Grågård: 2 gårde - St.Oustrup: 2 gårde - Lille Oustrup: 1 gård - Nørre Knudstrup: 5 gårde - St. Gråskov: 2 gårde - Lille Gråskov: 1 gård - Kjærsholm Mølle: 1 Gård - Vinderslev sogn: 2 gårde - Hørup sogn: 1 gård - Karup sogn: 3 gårde,

Den 26. novbr. 1811 blev "Neder Kjærsholm" splittet ad, idet daværende ejer, Morten Sommer (fra Stårupgård i Højslev sogn), afholdt offentlig auktion over 32 parceller. Den største parcel, nr. 1 blev tilligemed nr. 2 og 3 købt af Chr. Knudsen, Alling Mølle, for 6,415 rigsdaler. Denne ejendom blev til det nuværende "Overkjærsholm".

"Neder Kjærsholm" havde mange forskellige ejere, indtil Chr. Pedersen, "Donsborg" købte den i 1913 for 34,000 kr.

På bakken i "Parcellen", som Bertel Bertelsen købte af "Overkjærsholm" i 1908, skal der ifølge oplysninger fra Poul Holm, "Grønbjerggård", have ligget en såkaldt "halvgård" hørende under "Grønbjerggård", og det fremgår også af de opgørelser, der blev lavet, før den nye matrikel trådte i kraft omkring 1688. Gården er antagelig blevet revet ned omkring 1800, og materialerne skal være blevet brugt til opførelsen af Sanders hus, der lå i det nordvestlige hjørne af parcellen, og som blev nedrevet engang sidst i 1920-erne.

Sander var født i København og blev siden anbragt på "Bøggildgård". Han blev gift med en kokkepige på "Bøggildgård", og var i mange år daglejer på "Overkjærsholm".

Jorden, som N. Chr. Raun købte i 1838, har antagelig tillige med de omliggende marker været benyttet til græsning for Neder Kjærsholms stude. De to Grønbjerggårde blev i 1700-tallet betegnet som "studegårde", og vejen, der i sin tid gik langs østsiden af "parcellen", blev kaldt "æ fåtvej" (fortvej) og er blevet brugt, når studene skulle frem og tilbage mellem Neder Kjærsholm og markerne.

Kjærsholm menes at have fået sit navn fra det engdrag - kjær - hvori Neder Kjærsholm blev bygget omkring midten af 1500 tallet.

Indtil "Overkjærsholm" blev bygget, hed "Neder Kjærsholm" blot "Kjærsholm", og de første bygninger stod ikke længere end til ca. 1600, da blev det nye "Kjærsholm" bygget tildels med sten fra den

nedrevne Ungstrup kirke. Siden er der foretaget flere ombygninger.

A. Ravnholdt skriver i bogen "Thorning sogn", der udkom i 1936:
" Ladebygningen mod nord hviler endnu på granitkvadre fra Ungstrup, og dens gamle solide ege bindingsværk kan nok se ud til at have stået i et par århundreder. Sidebygningerne er noget yngre, mende to rækker af høje, gamle træer inde i gården minder om det andet Kjærsholm, godsejerens og herskabets fornemme residens ".

Men nu til Ravnsborg igen. En opgørelse over Ravnsborgs indtægter og udgifter for 1906 giver et godt billede af produktion- og prisudviklingen i årene, der er gået:

Indtægter:

Hestene	486,00
Kreaturer	682,30
Svin, 12 stk.	685,40
Smågrise, 46 stk.	582,50
Mælkepenge	1,542,73
Æg	90,00
Korn, halm, kartofler, frø	69,91
Husleje	40,00
Forskelligt	18,59
	<u>4,197,43</u>

Udgifter:

Kraftfoder	492,32
Havre, græsfrø, kunstgødning	257,91
Grundforbedring	44,50
Dyrlæge, medicin	2,77
Bedækningspenge	16,15
Smeden	11,30
Folkeløn, dagleje	125,00
Skatter, tiende, renter	346,00
Livsforsikring	110,00
Husholdning	69,91
Manufaktur, isenkram, reb	91,50
Forskelligt	131,45
Indsat i sparekassen	630,00
Køb af grise	86,00
	<u>2,414,81</u>